

Taxa postala
 plătite în num.
 No. 224713/929.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal:
 Cluj, Str.
 Carol I. Pop

Telefon: 18-60. **Értesítési órák:**
 Havonta 110, negyedévente 500, egész évi 1000.
 Hirdetési díjszabás: az Uj Kelet a transilvaniai népi szociális egyetemes politikai napilapja. Cikkeink utánnomását csak a szerkesztőség engedélyével engedjük meg.

UJ KELET

SIKIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el.
 — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc. Búcsrészt szerkesztő: Kátszki Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Csütörtök, 1937. november 4.

5698. ÉV. XX. ÉVF.
 Chesván 30. 250. SZAM.

Mire vadászik Károly király és Benes a brünni erdőben?

A liberálisok rosszalják Mihalache éles kritikáját Tatarescu éles expozéja fölött
Tatarescu vasárnap Váradra utazik

Bucuresti, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Károly király és szűk körű kísérete szerdán reggel érkezett meg különvonaton Halmiba, ahonnan azonnal folytatta útját Csehszlovákiába. A királyhízási cseh határállomáson Benes cseh köztársasági elnök és Hodzsa Milán miniszterelnök fogadták és üdvözölték Románia uralkodóját, majd különvonaton folytatták útjukat Kassán és Praerau keresztül Brünn felé. Morvaország fővárosának környékén fekszik a Károly király tulajdonát képező vadászterület, amelyen ez a kétség-telenül a nagyfontosságú események krónikájába kívánkozó vadászati feladatot fogadják. A vadászati befejezése után, amelyre egyébként Jugoszlávia prágai követe is meghívást nyert, Károly király Hodzsa Milán miniszterelnök társaságában ellátogat Szlovákiába is.

Károly király és Benes elnök tanácskozásai

A két államfő találkozását messzemelő kommentárok kísérik a nemzetközi sajtóban. Kétségtelen, hogy Károly király és Benes meg fogják vitálni a nemzetközi politikai helyzetet és különösképpen a kisantant államokat érdeklő politikai aktualitásokat, amelyek között első helyen szerepel a kisantant és Magyarország közötti békés viszony helyreállítása. Azok a tárgyalások, amelyek Sinaiban és Genfben egyrészt a kisantant államok, másrészt Magyarország között folytak, végeredményben barátsági, vagy legalább is megemlékező szerződés megkötését célozzák. A magyar kormány feltevélei között — mint az Darányi miniszterelnök legutóbbi nyilatkozataiban is kiderül — első helyen szerepel a kisebbségi kérdés rendezése. Nincs kizárva, hogy a királyi szlovákiai útja az ottani kisebbségek helyzetének tanulmányozásával áll összefüggésben.

A királyi előjogokat az uralkodó távollétében a minisztertanács gyakorolja, amely öfélése utólagos jóváhagyása mellett intézkedhet, de köztisztviselői kinevezéseket és elmozdításokat nem eszközölhet.

A vármegyei prefektusok értekezlete

A miniszterelnök kedden este Canciov, Antonescu, Inculci és Franasovici miniszterek társaságában vacsorázott és megbeszélést folytatott velük. Elhatározták, hogy a párt vezető tagjait a választási kampány irányítása ügyében értekezletre hívják össze. Ugyanebben a kérdésben ma délelőtt a belügyminiszterteremben megbeszélésre ültek össze a vármegyei prefektusok Barca alminiszter és Sergiu Dimitriu államtitkár elnöke alatt. Az értekezleten megjelent Lepadatu szenátusi elnök is, aki felhívta a prefektusokat arra, hogy Bratianu Ionei szobrának november 24-re kitűzött leleplezésénél minden megyének képviselőitennie kell magát.

Megértük, hogy Mihalache éleshangú nyilatkozatában szűk vitába Tatarescu expozéjával. Frázisoknak és tréfáknak négy esztendő kormányzása volt ez — mondta Mihalache — túlzások, valótlanosságok, hamisítások és misztifikációk öntötték fel magukra a számközlő ruháját. El fog jönni majd az ideje annak, hogy pontosan leltározzák úgy az országot, mint a párthívek javára történt megvalósításokat. Egyelőre az ország a meztelenség ország, amelynek gyakori tekintély-fogyatkozásai voltak befelé és amelynek arcát kívülről megpofozták, ez az ország, amely megaláztatott szenved és hallgat, a legutóbbi választásokon a megkérdőjelezett polgárok 70 százaléknak ellenszavazatával mutatta meg igazai érzelmeit a kormány iránt. És be fogja bizonyítani, hogy nem hagyja magát megfojtani a hazugság, szemfényvesztés és hazafiaskodó frázisok atmoszférájában, amely egy, a cenzúra által fedezett pártüzletkedést takar és nem enged meg ennek a rendszernek újábrándozását, amely a múltban 1907-hez és 1916-hoz vezetett. Tatarescu beszéde egy utolsó pillanatbeli cinikus és hasztalan provokálás — fejezte be nyilatkozatát Mihalache.

A Lupta szerint liberális körökben kínos impressziót keltett Mihalache éleshangú kritikája. Mihalache támadása — mondják a liberálisok — nem alkalmas arra, hogy hozzájáruljon a normális utódlást előkészítő nyugodt és barátságos légkör megteremtéséhez. A lapok egyöntetű értesülése szerint egyébként a liberális kormány november 13-án megünnepeli uralomra hívásának négy esztendő évfordulóját, majd 14-én benyújtja

lemondását. A parlament feloszlásáról szóló dekretum november 14-ről 15-re virradó éjszaka fog napvilágot látni a hivatalos lapban. A feloszlástól számított egy hónapon belül kiírják az új választásokat is.

Tatarescu Nagváradon

Oradea, november 3. Tatarescu miniszterelnök vasárnap Nagváradra érkezik, ahol részvesz az új repülőter felavatásán és Mosoi tábornok mellszobrának leleplezésén.

Még mindig az olasz és német sajtó támadásainak pergőtüzében áll Edennek a gyarmatok ügyében mondott beszéde

„Az Olaszországgal szemben elkövetett igazságtalanság volt az oka a fasiszta forradalomnak”

Berlin, november 3. (Rador.) A német sajtó még mindig Edennek a gyarmati kérdésben tett kijelentésével foglalkozik. A Völkischer Beobachter megállapítja, hogy Eden téves utra tért, amikor az olaszokat bírálja. Az olaszok nem fognak lemondani gyarmataikról, hogy azokat Olaszország az, amely elvette a német gyarmatokat és különben sincs olyan gyarmati birodalma, mint Angliának.

A Deutsche Allgemeine Zeitung megállapítja, hogy Olaszországot megfosztották a más államoknak a háború végén juttatott előnyöktől. Ez volt az oka a fasiszta forradalomnak és az abesszin vizálynak is.

Egyidejű római jelentés szerint a Giornale d'Italia hallatlanul provokatívnak, minden ízében valótlanosságokat tartalmazónak és az emberi naivtásra szinte sértően utalónak és számítónak mondja Eden beszédét.

A Messagero szerint Edennek, mint olyan állam képviselőjének, mely két és félmillió négyzetkilométer területet kapott és azt mindenáron megtartani igyekszik, hangatnia kellett volna. De hallgatniok kell a franciáknak is, akik akik egymillió négyzetkilométert szereztek. Nos, ha ezek az új „gyarmatgazdagok” arra kíváncsiak, hogy milyen jogon kívánt igazságot a duce, elnyúlhatjuk, hogy az általuk állandóan előretolt népszövetségi paragrafusok alapján.

Eden beszédének leggyengébb argumentuma, amit nagygyűként akart a köztudatba dobni, az volt, hogy Olaszország is kapott gyarmatokat. Kapott 90 ezer négyzetkilométert, ami a senki földje volt, ellenben az új gyarmatbirodalmat éppen az engesztelt hangoztató Anglia akarata ellen szerezte meg. Az olasz nép egyértelműleg utasítja vissza a vezérét ért támadást és felháborodását fejezi ki elkövetőjével szemben.

Minden fronton fokozódik a kínaiak ellenállása

Ribbentropp Rómába készül az olasz-német-japán kommunistaellenes egyezmény aláírására

Sanghai, november 3. (Rador.) A japán csapatok ma 101. a kínai állások felé irányított ágyúlövéllel ünnepelték a mikádó születésnapját. A kedvezőtlen idő különben nagyon megnehezíti a hadműveleteket. A japánok valószínűleg támadással fognak próbálkozni a nantaoi kínai állások ellen a nemzetközi koncesszióktól északra. Nantao negyed lakossága már a nemzetközi koncesszió felé hurcolódik.

Ezzel kapcsolatban jórésztült sanghaji forrásból azt jelentik, hogy a japán parancsnok és a sanghaji nemzetközi koncesszió ügyvezetősége között megegyezés jött létre Nantao negyednek hadmentesítése ügyében. Ebben a negyedben több ezer menekültet fognak elhelyezni, akik jelenleg a francia koncesszió területén laktak.

Sanghaiból jelentik, hogy a japán csapatokat, amelyek a Szuceu folyó déli partján elfoglalták Ukiashat, a kínaiak körülzárták. A japánok megpróbálták csapatokat partra tenni a Szuceu déli részén, Jessfield angol körzettel szemben, de az angol csapatok visszavonulásra kényszerítették őket.

Tiensini jelentés szerint a japán erők elfoglalták Cseujang helységeit, amely harcászati szempontból igen nagy fontossággal bír és 60 kilométernyire keletre fekszik Tajuanfútól.

A kínai csapatok visszavették a Njancse szorosát a Shanszi—Hopej határon.

A japán főhadiszállás újabb jelentése szerint a japánok az éjszaka folyamán elfoglalták Hsincuseut. Ebben a körzetben három hét óta folyik a harc és a kínaiak igen erős állások felett rendelkeznek. Shanszi tartomány északi részében mostantól fogva a japánok előnyomulása további nehézségekbe ütközik, mert a kínaiak erős védvonalak felett rendelkeznek. Dacára annak, hogy a kínaiak Észak-Kínában eddig több mint 60.000 embert vesztek, vereségüket csak részlegesnek lehet tekinteni.

London, november 3. A Daily Telegraph and Morning Post jelentése szerint Ribbentropp német nagykövet rövidesen, valószínűleg még e héten Rómába utazik, hogy aláírja a német-orosz-japán antikommunista egyezményt.

VILAG TÜKRÉ

Japán a bódítómergek patronusa

Hatalmas feltűnést okozott az angol közvéleményben a „Times” egyik vezércikke és az annak nyomán támadt sajtókampány, a hivatalosan támogatott japán bódítószerek beszedelméről.

A Népszövetségnek külön alosztálya küzd a bódítószerek elterjedése ellen. Ennek az alosztálynak első hadosa Russel basa, Egyiptom megbízottja. Valószínűleg hősies harcot vív ez a basa évek óta a heroin ellen.

A nyomorult egyiptomi parasztok, a fellálok pusztítója, átka volt hosszú ideig ez az utóbbi évtizedekben, különösen a háború óta elterjedt bódítószerek. Keleten a bódítószereknek ugyanaz a jelentősége évszázadok óta, mint Nyugaton az alkoholizmusnak. Az elnyomorodott, szerencsétlen keleti tömegek a bódítószerekhez menekültek, úgy, mint nyugatiak a pálkához. Keletről jött a kenderből készült hasis és a mákony, a „tőök áfium”. A heroin már nyugaton találták fel, mint a kokaint, de keleten terjedt el. Keleti szerencsétlen tömegek szippantgatták, hogy bírják a b'omi munkát, szerezzenek maguknak mámosos félórát, és pusztuljanak el hamarosan testben-lelekben rajta.

Az egyiptomi fellahok között a heroin rendkívül elterjedt, amíg aztán néhány becsületese, elszánt ember munkájának sikerült a heroin-csempesztést a Népszövetség segítségével kiirtani. A bódítószerek gyártását s árusítását nemzetközi ellenőrzés alá helyezték és természetesen nem sikerült teljesen megbénítani a világ mérgezését — ahol nagy kereset kecségetnek, ott mindig akad kibuvó — de általában a bódítószerek csempesztése dolgában az egész világon megjavult a helyzet.

Kivéve ott, ahol a japánok hódító akciója folyt és folyik, Kína földjén. A japán fennhatóság alatt lévő Mandzsuriában és azokban az északi tartományokban, ahol a japán szárazföldi hadsereg uralkodik, minceniút hivatalosan támogatják a bódítószerek gyártását és árusítását, viszont az óriási üzletből eredő jövedelmeket kiadósan megvámolják már évek óta.

Ott, ahol a kínai kormány, Csang-Kaj-Sek kormánya uralkodik — ezt a Népszövetség bizottsága is elismeri — kegyetlenül üldözik és irtják a bódítószerekkel való kereskedést; nem ritkák a halálos ítéletek sem, ha valakit rajtakapnak, hogy mégis árusít.

Kína harca a nép mérgezése ellen nem új jelenség. Már az „ópiumbábor” is azért tört ki annak idején, mert a kínai kormányok nem akarták megengedni, hogy Anglia indiai mákföldjén termelt mákonyával elárazza Kínát. Kína népmérge a legutóbbi évekig a mákony, az ópium volt, legújabbban azonban, amióta a Kína földjén uralkodó japán hadsereg terjesztte a bódítószereket, a mérgekeverés és modernizálódott. Attértek a heroinra és a morfiumra. Az angol kormány most már a világméretű ellenfolyó hadjáratnak élén halad, ámbar valószínű, hogy a kapitalizmus gangszterei között, akik megosztotnak Japánnal, angol kalandorok is találhatók.

A jókai-tu emberek és szervezetek, a Népszövetség is, tehetetlenek a japán káoszszággal szemben. Ahová a japán hódítók beteszik a lábukat, ott rögtön megnyílnak a japán ellenőrzés alatt álló, többnyire japán tőkés kezében lévő heroin- és morfiumbarlangok. A bódítószerek terjesztése ellen küzdő népszövetségi bizottság legutóbb júniusban tejesített jelentést a Népszövetség elé. Ezt a jelentést nem nyomatták ki, sőt még a sajtónak sem adták át, nyilván politikai okokból, kimélni akarták — ugylátszik — Japánt. Most azonban az angol sajtó részleteket közöl belőle.

Russel basa jelentése szerint két év óta a bódítószerek rabsága Mandzsuriában, különösen Charbinban a japánok között is egyre inkább terjed. Különösen sok katona és tiszt esik rabjává a bódítószereknek. Bourge, Franciaország képviselője a bizottsághoz azt állítja, hogy a bódítószerek élvezete észrevehetően terjed a japán alsóbb osztályokban, de már a hadsereget is kikezde. „Ha a japánok nem tesznek energikus lépéseket a bódítószerek terjesztése ellen — mondja a francia

után a védőbeszéd... az utolsó szó jogán... tette, hogy mindig tanu... gy hazafiasságának. Ezt... jobban, mint az a tény... m tüzött ki soha, hanem... e az ajánlatokat, hogy a... bbségieknek juttassa a... esküdtek hajnali négy... verditük, amely nyolc... nében felmentette a rá... dr Baciu Aureit.

parasztpárt... ssal néz az... ek elébe

künk folytatása)

eseményekről szólna... nemzeti parasztpárt v... ssal néznek az esemé... nyikörök előadói a Mi... rogramját dolgozzák ki... e a nemzeti parasztpárti... tásán dolgozik. A fiatal... vézésére az alkalommal... zni Mihalache.

fonalszükséglet... időn beszereznek

akozás az arab... mus ellen

2. Főster, a danzig... vezése, bejelentette, hogy... m után megtájták bá... sítését Danzig szabadvá... szocialistákon kívül csak... küldhet képviselőket a... ba.

2. A zsidó világkongressz... ottsága levelet intézett... érország és Anglia kül... akk a danzig helyzet fi... al vannak megbízva. A... erőteljes tiltakozik a... óber 19-én történt brutá... sszusok ellen és emlékez... világkongresszus már eleve... tség figyelmét ezen ese... következésére.

lágkongresszus... zsidók jogaiért

november 2. A te... rizmus... rővel folyik. A szamariai... csapatok összeitköttek a... zetszőtájk öket. Muzul... mozgalom indult meg... koskodásai ellen. Ha... mine... gyűlést tartott, amelyen... a Korán tanításait meg... ykedések ellen.

rmék... beszerzési forrása... um sücsnél... ele Ferdinand 20.

önyv és Lapkiadó B... trada Baron L. Pop 11... onszám: 18-60.

CENZURÁT

megbizott — az átok a maguk fejé e hull vissza. Ez a francia megfigyelő állítja, hogy a japán sajtó sokszor nyíltan tiltakozott az ellen, hogy meghódított népeket bódítószerekkel megmérgezzék. Minthogy pedig tudjuk, hogy a japán sajtó egy hangra van hangolva, azt kell következtetnünk, a japán kormány nem helyesli a bódító mérgek terjesztését, csak hogy nem bír a megszálló hadsereggel, mert az azt csinálja, amit akar. A megfigyelők azt sejtik, hogy ez a japán hadsereg egyes kínai táborvezér-tábornokok módszerét kívánja követni, akik annak idején ópiumkereskedésből, ópiumbarlangok engedélyéből pénzelték hadseregeiket és hadjárataikat. A japán megszálló hadsereg ezzel a módszerrel talán függetleníteni akarta magát a japán kormánytól. De a lelkiismeretlenségével végül tönkreteszik Japán magát is.

Lehet, hogy a Népszövetség megfigyelői részben helyesen következtettek és a japán megszálló hadsereg politikai és pénzügyi célokat is követ azzal, hogy az „elenséget”

megmérgezi, nem törődve azzal sem, ha a mérgezés átragad aztán a japánokra is. Nem szabad azonban egy dologról megfeledkezni, ami nyugati ember számára nehezen felfogható, ez pedig a távolkeleti népekné számmunkra meg sem érthető mértékben elterjedt, mélyen begyökerezett korrupció.

Ezek a régi kultúrájú népek a mi polgári civilizációnkat külsőségeiben vették át; átvették a kapitalizmus technikáját, de nem mentek át azon a fejlődésen, amit nálunk a polgári kultúra és civilizáció jelentett. Az ügyviteli tisztesség és a korrupció fogalmát a polgári világ találta ki, azelőtt nem ismerték. A polgári világ előtt jutalmak, megvesztegetés elfogadása nem számított erkölcsellenes dolognak, és a kínai és japán ember is így gondolkodik. Csupán külsőségeiben ment át a kapitalizmus a japánok életébe, jellemző, hogy a japán nehézipari tőke nagy része nem is kapitalista tőke, hanem középkori primitív uszaratőke. A legnagyobb japán tröszt, a Mitsui-tröszt még a tizenhá-

odik században alakult, ilyen középkori uszaratőke fő májában és töretlenül, lényegében változatlanul működik ma is.

Az a japán katonatiszt, aki gondolkodás nélkül áldozza életét a hazáért, vagy a „busido” vitézi becsületéért, ugyanakkor egysejtlen nem tudja felfogni, mié-rt ne fogadjon el megvesztegetést, vagy bármilyen formában kínálózó keresetet, ha abból neki és családjának haszna van. Égügy, ahogy mi ma már nem tudjuk megérteni, hogy a törvényszéki bírónak valaha szabad volt elfogadnia a felektől — nyíltan, jogosan — megfizetést.

Valószínű, hogy a megszálló hadsereg elsőso-ban azért terjeszti mindenütt a heroinbarlangokat, mert ez alkalmas ad a tiszték és tisztviselők számára a korrupciós keresetre; egysejtlen egyénileg „benne vannak” az üzletben. Ezt a borzalmas népmérgezést a japán kormány csak úgy tudná megszüntetni, ahogy a kínai kormányok csinálták: kegyetlen haláltünetéssel. Ehhez azonban a tisztékkal szemben nincs hatalma.

Ugye egy új módszer, amellyel veszélytelenül és örökre megszabadulhat lábfajdalmától, olyan egyszerű, hogy egy gyermek is használhatja. Áztassa be lábait melegvízbe, amelybe egy maréknyi Saltrates Rodell-t oldott fel. Ez a Saltrates-oxigénes oldat megszünteti fájdalmait és fájó lábainak gyulladásait. Ezek az erősen gyógyhatású sók, gyorsan felzárják tyukszemét és borkeményedéseit, gyökerik legmélyéig, úgy hogy rövidesen kiemelheti őket. Kellemes mekkönyv-ből ér, mert fájdalmat megszüntet és tyukszemét nem nyílnak többé. A cnyallások, viszketés, és borkeményedések rövid pár perc alatt megszűnnek. Áztassa be már ma este lábait ebbe a csodálatos fürdőbe és holnap kellemes mekkönyvből érésével fog cipőt húzni. Kapható: gyógyszerárakban és drogeriákban.

Ki lesz Wauchope utódja Palesztina főkormányzói székében?

Az angol sajtó a terror gyors likvidálását és a felosztási terv mielőbbi keresztülvitelét sürgeti

Az amerikai „fürdőkádkirály” fia finanszírozza az arab terrort

London, november 3. Röviden jelentette az Uj Kelet, hogy Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter bejelentette az angol alsóházban, hogy Sir Arthur Wauchope tábornok, Palesztina főkormányzója, 1938 elején benyújtja lemondását. A bejelentés egy interpellációra adott válasz formájában történt. Sanday képviselő kérdést intézett a gyarmatügyi miniszterhez, mi igaz azokból a hírekből, melyek Wauchope főkormányzó közeli lemondásáról terjedtek el. Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter a következő választ adta:

— Sir Arthur Wauchope szeptember óta betegségben szenvedett, amely klinikai kezelést igényel. A gyógyulás útján van és remélhető, hogy rövidesen olyan egészségi állapotban lesz, hogy november közepén

visszatérhet Palesztinába. A főkormányzó azonban közölte, hogy nem hiszi, hogy egészségi állapota lehetővé fogja tenni második főkormányzói mandátumának a lejáratáig való befejezését. Ezért arra kérte a kormányt, hogy a jövő év elején mentse fel kötelezettségei alól. Ez alkalommal kifejezésre szeretné juttatni a kormányt, hogy az arabok és zsidók közötti közönletet azokért a kiváló szolgálatokért, amelyeket Sir Arthur Wauchope tett az államnak. Biztos vagyok benne, hogy a Ház is szimpátiával fog fordulni Sir Arthur Wauchope felé, amikor szolgálati idejének lejártá előtt lép vissza hivatalától, amelyet buzgalommal és odaadással a legnehezebb körülmények között nem kevesebb, mint hat esztendőn át töltött be.

Wauchope Palesztina negyedik főkormányzója volt az angol mandátum alatt álló Palesztinában. 1931 júliusban került Palesztina élére. Az arab-zsidó ellentétek áthidalására irányuló törekvéseben nagy reményeket fűzött az önkormányzati intézmények fejlődéséhez, amit a mandátum második szakasza ír elő. A Népszövetség állandó mandátumbizottságának 22-ik ülésén azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy az arabok és zsidók idővel fel fogják ismerni együttműködésük kölcsönös hasznát. 1936 november 20-án újabb öt évre hosszabbították meg a főkormányzó szolgálati idejét. A meghosszabbítást 1935 december 31-én jelentették be, amikor a Legislative Council körüli harc tetőpontján állott. Ezután jöttek az 1936-os zavargások és a királyi bizottság kinevezése, amely az ország felosztásának drasztikus eszközét ajánlotta az angol kormánynak. Amikor július 7-én Wauchope főkormányzó rádióbeszédében közölte a királyi bizottság határozatát, ama reményének adott kifejezést, hogy a felosztás a megegyezés és megelégedés új korszakát nyitja meg az országban az arabok és a zsidók számára.

A Zsidó Távirati Iroda mértékadó körökből szerzett értesülései szerint Wauchope főkormányzó, aki hatvanhárom éves kizárólag egészségi állapotára való tekintettel nyújtotta be lemondását.

Miért nehéz likvidálni a terrort
London, november 3. A Times megállapítja, hogy a palesztinai terror-mozgalom likvidálását és a rend és a nyugalom gyors helyreállítását megnehezíti az a körülmény, hogy a titkosrendőrség szolgálatában részt vettek a tavalyi zavargások. Lojalis arab hivatalnokok és detektívek, valamint a haifai bünyügyi osztály főnökének meggyilkolásával bedugultak olyan fontos hírforrások, amelyekre politikai izgalmak és zavargások idején minden kormányzat rá van utalva. A palesztinai

Ki lesz az új palesztinai főkormányzó

Sir Arthur Wauchope közeli lemondásának hivatalos bejelentése Londonban és Jeruzsálemben egyaránt élénk feltűnést keltett. A londoni lapok máris felvetik az utódias kérdést és a lapok többsége úgy véli, hogy Wauchope utódja Sir Charles Anderson, a volt bengáli kormányzó lesz. Emellett más nevek is kombinációba kerültek, így Sir Philip Chetwode marsall, aki kitűnően ismeri a palesztinai viszonyokat és akinek nevét már akkor emlegették amikor először vetődött fel Wauchope lemondásának híre. Szó van Sir Stewart Symes, Szudán főkormányzójáról is.

Az angol közvélemény Palesztina gyors felosztását kívánja
A Daily Mail a következőket írja: „Nem lesz könnyű olyan utódot találni, aki képes lesz végetvetni a terrornak és a támadásoknak, amelyek olyannyira sértik az angol kormányzat tekintélyét Palesztinában. Az utódnak azonban rendelkezésére fog állani Sir Charles Tegart segítsége, aki már Palesztinában van, hogy megtegye az intézkedéseket. Sir Charlesnek, aki a bengáli felkelés és gyilkos terror letörésével tette ismertté nevét, alkalmá nyílik Palesztinában is megmutatni erejét. Az angol nép nem fog kritikával élni a gyors és határozott eljárással szemben. Az angol emberek sürgősen kívánják, hogy Palesztina felosztásának tervét gyors ütemben valósítsák meg, amennyiben ezt tekintik az egyetlen lehetséges megoldásnak. Tudni akarják, hogy a zsidók és arabok a maguk elválasztott államaikban helyezkedtek el és Anglia kötelezettségei megszűntek. A terv részleteinek kidolgozására hivatott bizottságok azonban nem mehetnek Palesztinába mindaddig, amíg a zavargások tartanak. A kormánynak meg kell találnia az eszközöket arra, hogy Anglia további halogatás nélkül befejezze palesztinai munkáját.

A zsidó sajtó sajnálattal bocsúztatja Wauchopet
Jeruzsálem, november 3. A palesztinai népszerű sajtó egyöntetűen sajnálattal re-

gisztrálja Sir Arthur Wauchope közeli lemondásának híreit. A lapok megállapítják, hogy Wauchope főkormányzó szolgálati idejében két etapot kell megkülönböztetni. Az első — bármilyen távolinak is tűnik ma — volt az a periódus, amikor a főkormányzó a zsidó nép valóságos felszabadítójaként állott az ország élén. Olyan nagyméretű bevándorlás volt akkor, amilyenre azelőtt nem volt példa és nagy fellendülésnek indult az egész ország. Szolgálati idejének második fázisában Wauchope helytelen utra tévedt, amikor alkotmányreformot akart bevezetni az országba. Felvetette a Legislative Council tervét, ami a politikai helyzetnek hamis mérlegelésére támaszkodott. Az ország most fizeti meg ezen hamis politikai irányzatnak a költségeit és annak az árát, hogy a kormány engedékenységet tanusított azokkal szemben, akik csak a szigor iránt viseltetnek tisztelettel. Nem rosszindulatból, hanem helytelen politikai megítélésből tévedt erre az utra szolgálati idejének második részében Wauchope főkormányzó.

Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség

jótekonycélu tárgysorsjátéka

Engedélyezve a Loteria de Stat által 3094. szám alatt 1937 augusztus 19-án.

A sorsjegy ára Lei 50.— 4000 sorsjegy 250 nye-emény A sorsjegy ára Lei 50.—

Huzás 1937 november 28.

Dél előtt 11 órakor a Zsidó Kulturothonban, (Str. Mocioni 8.)

Fnyerezmények:
Egy Minerva rádió 1938-as típus (4 lámpás), palesztinai hajójegy II. oszt., aranykarkötő óra, ruhaszövetek, különböző keramikai porcellán és faragott dísz tárgyak, tea- és fekete-kávészervizek, trókémetek, fényképezőgép, értékes román, héber, német, magyar könyvek, palesztinai díszműtárgyak.

rendőrség nem tehet erről, sokkal inkább hibás ebben az az engesztelési politika, amelyet aztán is folytattak, miután cél-talansága mindenki előtt nyilvánvalónak bizonyult. Most bizonyos időre lesz szükség, amíg Sir Charles Tegartnak sikerülni fog a terrorista összeesküvés hálózatát leleplezni. Ehhez azonban a közigazgatásnak hatékony támogatásra van szüksége. Csak a rend és a nyugalom helyreállítása teheti lehetővé a mérsékelt arabok számára, hogy álláspontjukat kifejezésre juttassák. Nem lehet elvárni tőlük, hogy nézeteket nyilvánosságra hozzák mindaddig, amíg nem biztosítják őket arról, hogy a közigazgatás nem fog további engedményeket tenni a szélsőségeseknek.

Az arab terror két idegen támogatója

A „Vendemaire” című francia lapban George Herald figyelemre méltó fontos adatokat közöl a palesztinai arab megmozdulások külföldi irányítóirol. Eszerint az arabok harcát a zsidók és angolok ellen nemcsak Olaszország támogatja, amely Bagdadban katonai és diplomáciai akadémia-t tart fenn a fiatal arab értelmiség számára, hanem mindenekelőtt két személyiség, akik személyes fanatizmusból támogatják az arab ügyet. Az egyik Charles Crane, a csikagói „fürdőkirály” fia, aki régebben az Egyesült Államok diplomáciai szolgálatban állott és Amerika hivatalos megfigyelője volt Palesztinában, mi-alatt szoros kapcsolatba jutott az arab függetlenségi mozgalommal és annak lelkes híve és finanszírozója lett. Crane, akit mindig a Sntpnus álnevet viselő arab agitátor kíséretében lehet látni, nemrég Rómában volt, ahol beható tárgyalásokat folytatott az olasz gyarmatügyi miniszterium mértékadó tényezőivel. A második idegen mozgatója az arab szélsőségeseknek Franck Ludwig Schweller, a német Azsia-kutató, aki évek óta az arabok között él beduin módján és aki nagy tiszteletben áll és akiről sok legendát beszélnek az arabok körében. A „német Lavrence”-nek nevezik és az arabok azt mondják róla, hogy ő az egyetlen „hitetlen” aki „nem folytat háborút és megveti a pénzt”. Schweller állítólag valóban ellenzi az erőszakosságokat és a propagandában látja a leghatékonyabb fegyvert. Ibn Szudud udvarához is bizalmas kapcsolatokat fizik és ő szerkeszti az arab agitációs röpiratok legnagyobb részét.

Élesztő

leltárban mindig kész

KLEIN

szociológusoknál SEINI, jud. Szajmáre.

Meddig

Vajon meddig a legkülönbözőbb juk. A katonai szétér. Abban megé-sereg felszerelése hadsereg modern kínai hadsereg mód-bí dolalom a maga az ázsiai szárazfö-hetetlen. Valószínű doí a Kína belseje északi — bányat-sóban gazdag — b. kőkáért folytat.

Nemcsak azért s-patok Sanghájnál, indulva mérjenek, ko mányzatra. Sa-dasági életnek is l-dasági erőforrás saughái kikötő az Vajjon ha a japán Sangháj, megmaré ma, miből a kínai a fele adódik? A legbővebb forrás tavaly 325 millió a teljes összegből millió dollárt képv-telek elvezése su-pénzügyekre, mind-sikerül a kínai ke-rele irányítani.

Kétségtelen, ho-ügyi segítségre is-dekező hadseregét külföldi tőkeérdek-itt az óiási kínai-dekek pénzügyi s-tetések aránya r

- Anglia —
- Japán —
- Oroszország —
- Amerika —
- Franciaország —
- Belgium —
- Németország —
- Olaszország —
- Hollandia —
- Egyéb államok —

Amint látjuk, y-tőke élethálharc-Előmezési szem-ideálisan „önellát-tendőre teljesen má-ra, hogy „megé-mi jelentősége sin-tól elvájják. Víz-segét hadse tegejék-igy a kínai nép r-meg tudják oldan-keiye. Igaz, hogy nalon.

Amikor tehát e-sának határait, sz-a kínai városi la-rendeztelen agrá-pontját jelenti.

Tíz év kétszer orosz városok léle

Erdékes adatok é-szági zsidóság ga

Moszkva, nove-dekes áttekintést-sók ol, amelyek gazdasági struktú-uralom husz eszt-A forradalom e-zóme az ugyneve-élt, amelyhez néh-tozott Ukrajnába-1917-ben nagy vé-pítési rajonból Or-ahol a zsidóknak-cári uralom alatt-sulús új zsidó ce-tett Közép- és K-1927-ig Ukrajná-b-dett a zsidó lakó-szágban viszont-1929-ig Ukrajná-b-oroszországban 5-országban 7 száz-száma.

A zsidóknak a-való behatolása a-számának emelke-sabban. Mig a fo-szágban élő zsidó-

Meddig bírja Kína?

Vajon meddig bírja Kína? Ezt a kérdést a legkülönbözőbb szempontokból vizsgálhatjuk. A katonai szakértők véleménye igen eltérő. Abban megegyeznek, hogy a kínai hadsereg felszerelése mélyen alatta van a japán hadsereg modern felkészültségének. De a kínai hadsereg mögött ott van a 400 millióes birodalom a maga végtelen tartalékaival és az ázsiai szárazföld belsejében Kína leggyőzhetetlen. Valószínű, hogy Japán nem is gondol a Kína belsejébe való előretörésre és az északi — bányatermékben, erdőségekből, sóban gazdag — területek, valamint Sanghái birtokait folytat csak háborút.

Nemcsak azért szálltak partra a japán csapatok Sanghájnál, hogy erről a ponttól elindulva mérjenek döntő csapást a nankingi kormányra. Sanghái egyben a kínai gazdasági életnek is legfőbb ütőere és Kína gazdasági erőforrásainak számbavételénél a sanghái kikötő az egyik legfontosabb tétel. Vajon ha a japánok ellenőrzése alá kerülne Sanghái, megmaradna-e az az óriási forgalom, miből a kínai vámbevételeknek csaknem a fele adódik? A kínai kormány bevételeinek legbővebb forrása ugyanis a vámbevétel. Ez tavaly 325 millió kínai dollárt tett ki. Ebből a teljes összegből Sanghái egységében 149 millió dollárt képviselt. A sanghái vámbevételek elvesztése súlyos csapást mérne a kínai pénzügyekre, minden azon mulik, mennyiben sikerül a kínai kereskedelmet más kikötők felé irányítani.

Kétségtelen, hogy Kínának komoly pénzügyi segítségre is van szüksége, hogyha védekező hadseregét modernizálni akarja. A külföldi tőkeérdekeltségek nagy harca folyik itt az óriási kínai piacért. A nagyhatalmi érdekek pénzügyi súlyát a külföldi tőkebefektetések aránya mutatja a legtisztábban.

	Millió font	%
Anglia	238	36.7
Japán	227	35.1
Oroszország	54	8.4
Amerika	39	6.1
Franciaország	38	5.9
Belgium	18	2.7
Németország	17	2.6
Olaszország	9	1.4
Hollandia	6	0.9
Egyéb államok	6	0.9

Amint látjuk, valóban az angol és japán tőke élethalálharcáról van szó Kínában.

Előzetes szempontból viszont Kína szinte ideálisan „önellátó.” Egy jó termés két esztendőre teljesen biztosítja a kínai nép számára, hogy „megél a magából.” Tehát semmi jelentősége sincs annak, hogyha a külföldtől elvágják. Viszont minden pénzbeli segítséget hadseregfejlesztésére fordíthat. Ugyanígy a kínai nép ruházati ellátását is részben meg tudják oldani a kínai textilipar termékeivel. Igaz, hogy roppant alacsony színvonalon.

Amikor tehát el kell bírni Kína ellenállásának határait, számolni kell azszal is, hogy a kínai városi lakosság nyomorúsága is, a rendezetlen agrárkérdés is Kína sebezhető pontját jelenti.

Tíz év alatt megkétszereződött az oroszországi nagyvárosokban a zsidók lélekszáma

Érdekes adatok és számok a szovjetországi zsidóság gazdasági strukturájának átalakulásáról

Moszkva, november 3. A szovjet lapok érdekes áttekintést adnak azokról az átalakulásokról, amelyek az oroszországi zsidóság gazdasági strukturájában történtek a szovjeturalom husz esztendeje alatt.

A forradalom előtt az orosz zsidóság nagy zöme az úgynevezett „telepítési rajonokban” élt, amelyhez néhány város és kisváros tartozott Ukrajnában és Fehéroroszországban. 1917-ben nagy vándorlás indult meg a telepítési rajonból Oroszországnak azon részeibe, ahol a zsidóknak nem volt szabad lakniuk a cári uralom alatt. Ez a földrajzi átcsoportosulás új zsidó centrumok alakulásához vezetett Közép- és Keletoroszországban. 1923-tól 1927-ig Ukrajnában 6.1 százalékkal növekedett a zsidó lakosság száma, Közép-oroszországban viszont 18 százalékkal. 1926-tól 1929-ig Ukrajnában 2.3 százalékkal, Fehéroroszországban 5 százalékkal és Közép-oroszországban 7 százalékkal növekedett a zsidók száma.

A zsidóknak a produktív gazdasági ágakba való behatolása a zsidó nehézipari munkások számának emelkedéséből tűnik ki legvilágosabban. Míg a forradalom előtt az Oroszországban élő zsidó munkásoknak 10 százaléka

11 év óta és 64 országban

ismerik a Gargoyle Mobiloil-táblát. Ez a Mobiloil ismertető jele annak az olajnak, amely az autók körében a

legnagyobb megbízhatóságának

örvend az egész világon. Ha kiszámítjuk az egész világon minden másodpercben ezer és ezer autós áll meg ez előtt a tábla előtt, hogy Mobiloil-t töltsön.

GARGOYLE

București, 28 August 1937.

VACUUM OIL COMPANY S.A. & R. declara

ca toate bidoanele GARGOYLE MOBILOIL de formă pătrată, cu textual litografiat în engleză, perfect cunoscut de vasta noastră clientelă, care a apreciat și aprobată în mod deosebit acest olei, conțin olei:

GARGOYLE MOBILOIL original american, fiind umplute și sigilate în Statele Unite. Orice persoană se poate convinge de acest lucru. Documentele noastre de import stau oricui la dispoziție.

VACUUM OIL COMPANY S. A. & R.

Ne-am conștinț, pe baza documentelor de import, de exactitatea declarațiilor de mai sus. Uleiul Gargoyle Mobiloil întrebând în întreprinderea noastră, sau revândut de către noi, a dat întotdeauna perfectă satisfacție.

Autosar S.A.R., H. Hoey, J.C. Schmitt, etc.

Mobiloil

a világ kвалitásolaja
VACUUM OIL COMPANY S. A. & R.

dolgozott csupán nehéziparban, addig ma egyedül Ukrajnában az ott élő zsidó munkásoknak egyharmada a nehéziparban működik. Különösen nagymértékben növekedett a zsidó munkások százalékaránya a bőrparban. Ezenkívül olyan iparágakba is behatolt a zsidó munkás, amelyek a forradalom előtt kizárólag nemzsidó munkásoknak voltak fenntartva, így a vegyiparban, építőanyag-gyártásban, stb.

A zsidó kézművesek csoportja ment át a anyag a legkisebb változásokon az elmúlt husz esztendő alatt. 1917-ben a zsidóknak 18.44 százaléka volt kézműves, 1926-27-ben 22.6, 1928-29-30-ban 24.7 százaléka. 1930 óta azonban állandóan csökken a zsidó kézművesek száma, nem utolsósorban azért, mivel a kézműipar mindinkább háttérbe szorult a gyorsan fejlődő állami ipari üzemekkel szemben. 1935-ben a zsidó lakosságnak 16.7 százaléka volt kézműves. Ma a termelési szövetkezetekben tömülnek a zsidó kézművesek.

Jelentősen növekedett a zsidó földművesek száma, jóllehet itt is visszaesés tapasztalható 1930 óta. 1917 előtt a zsidó lakosságnak 2.2 százaléka tartozott csupán a paraszt-osztályhoz, 1926-27-ben már 8.3 százaléka. 1929-30-ban 10.1 százaléka a zsidó földművesek arányszáma. Ettől kezdve azonban csökkent a számuk és 1935-ben már csak 6.7 százaléka volt. A mezőgazdaságban dolgozó zsidóknak a száma ma 200 ezerre tehető.

A zsidóknak a régi telepítési rajonokból a közép- és keletoroszországi tartományokba való vándorlásával párhuzamosan halad a zsidóknak a kisvárosokból a nagy ipari városokba való önzönlése. 1926-ban a zsidó lakosságnak 55 százaléka ipari városokban, 35.7 százaléka közép- és kisvárosokban, 8.7 százaléka falvakban él. 1935-ben a zsidó lakosságnak már 75.4 százaléka élt ipari centrumokban, míg a közép- és kisvárosokban 17.9 és a falvakban 6.7 százaléka. 1926-tól 1935-ig a nagyvárosok zsidó lakóinak száma egymillió 447 ezerrel 2 millió 187 ezerre nőtt, mia-

latt a kisvárosok zsidó lakóinak száma 927 ezerrel 519 ezerre és a falusi zsidó lakosság száma 226 ezerrel 194 ezerre csökkent.

A zsidó lakosság társadalmi összetételében is lényeges változások történtek. A forradalom előtt a zsidóknak 31 százaléka kereskedő volt. Az államosítás következtében a kereskedelmi képviselők teljesen megszűntek. Ugyancsak eltűnt a szabadfoglalkozásuk osztálya is, amelyek együttvéve a zsidó öszlakosságnak 23.7 százaléka alkották. A zsidó orvosok, ügyvédek és tudósok ma nem tartoznak már a szabadfoglalkozásuk osztályához, hanem állami szolgálatban állanak. A zsidó hivatalnokok száma is lényegesen emelkedett 1917 óta. A forradalom előtt a zsidó lakosságnak 10 százaléka, 1926-ban 24.7 százaléka, 1929-ben 28.1 százaléka és 1935-ben 30 százaléka dolgozott ebben a foglalkozási ágban. Jelenleg 560 ezer zsidó dolgozik különböző hivatalokban és állami kereskedelmi vállalatokban.

er, amelyel vesélytelenül...
gyermek is használhatja...
legvíze, amelybe egy ma...
-t oldott fel. Ez a Saltra...
megszüntetni fájdalmait és...
feszültségét. Az ártalmatlan...
felazítják tyukszemét és...
ökörük legmélyeig, úgy...
heti őket. Kéllmes mekkönyeb...
megszűnnek és tyukszemek nem...
sok, vaszkettek, és bőrkemé...
lalt megszűnnek. Ártalma be már...
látos fürdőbe és hónap kellemes...
fog cipőt húzni. Kapható: gyógy...

erről, sokkal inkább...
egeszletési politika...
lytattak, miután cél...
lőtt nyilvánvalónak...
yos időre lesz szük...
Tegartnak sikerülni...
beszküvés hálózatát...
ban a közigazgatás...
ásására van szüksége...
magalom helyreállítása...
sékelt arabok számát...
at kifejezésre juttas...
ni tőlük, hogy néze...
hozzák mindaddig...
őket arról, hogy a...
g további engedmé...
egéseknak.

error két idegen tá...
mű francia lapban...
emre méltó fontos...
színtári arab megmoz...
tíróiról. Eszerint az...
ör és angolok ellen...
támogatja, amely...
s diplomáciai akadé...
tal arab értelmiség...
enekelőtt két szemé...
fanatizmusból tá...
et. Az egyik Charles...
fürdőkirály" fia, aki...
t és Amerika hivat...
t Palesztinában, mi...
tba jutott az arab...
mmal és annak lel...
ője lett. Crane, akit...
vet viselő arab agi...
t látni, nemrég Ró...
ható tárgyalásokat...
armatügyi miniszte...
ezőivel. A második...
arab szélsőségesek...
Schweiller, a német...
tá az arabok kö...
és aki nagy tiszte...
k legendát beszélnek...
„német Lawrence”...
ok azt mondják ró...
„hitetlen” aki „nem...
megveti a pénzt”...
óban ellenzi az erő...
pagandában látja a...
rt. Ibn Szauúd ud...
apcsolatok fizik és...
agitációs röpiratok

ető...
eben készült...
FIN...
SEINI, jud...
are.

Hogyan lesz egy kulturligából antiszemita rohamcsapat

Tragikomikus vita Iorga professor és hívei között a zsidó veszedelem elleni harcról. Nyugdíjas generálisokat akar Iorga a harc élére állítani

Bucuresti, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Iorga professor hónapok óta tartó antiszemita hadjáratának betetőzése volt a kulturliga vasárnapi kongresszusa és az ott hozott határozat, amelyet tegnap számunkban ismertettünk. Iorga vasárnapi beszéde és főleg az azt követő vita jellemző képet nyújtottak arról az atmoszféráról, amelyet a jobboldali propaganda az országban teremtett. Iorgáról kiderült vasárnap, hogy már cuzistább Cuza professornál is, — hívei maradéktalanul követik ebben a párfordulásában és lapja, Neamul Romanesc haligánizmusban tulajár már a Porunca Vremii is.

A kulturliga megkezdte a harcot
Néhány héttel ezelőtt Iorga bejelentette a Neamul Romanesc hasábjain, hogy közeledik a nagy leszámolás napja, amikor meg fogja mutatni, hogy az ő szavai nem üres szavak, s ha ő valamit elkezdett, azt végigcsinálja. „Reszkessen tehát Izrael!”

Az elmúlt szombaton kiderült, miről is van szó: A Neamul Romanesc ezuttal „ünnepi” számot adott ki, két oldal helyett négy oldalra jelent meg. A lap homlokzatán hat hasábján keresztül vastag betűk jelezték:

„A Liga Culturală holnap megkezdte a harcot nemzetgazdaságunk elidegenítése ellen”. És valamivel kisebb betűkkel:

„Rómán kereskedők és iparosok jertek a zászlónk alá! Holnap délelőtt 10 órákor a román szakmák monstre-gyűlése a Casa Femei teremben. Iorga professor beszél!”

A „kongresszus” összeül
Vasárnap délelőtt tíz órákor ott voltunk a Casa Femei nagytermében. A dambovicaparti keresztény diákokon kívül szármányuk első emeletén van. Abban az épületben, amelyet más zsidó hagyatékból építettek és amelyek homlokzatáról nemrég emelték le — a kormány rendelkezése — a többmteres, kivilágított horogkeresztet. Zsidók számára nem túlságosan barátságos, nem túlságosan hivogató hely.

A teremben lehetnek vagy háromszáz, többnyire a diákokon lakó, — akik eljöttek meghallgatni az antiszemita Iorgát — s itt-ott elszórva, néhány ideöbber, a Liga Culturală delegátusai. Fenn az első emelvényen Iorga professor elnököl, mellette Ilie Radulescu, a Porunca Vremii igazgatója. A Liga Culturală „monstre-gyűlése” ennek a nagyszerű egymásratálalásnak a jegyében zajlott le. Az atmoszférára pedig jellemző volt a következő:

Ha valamelyik szónok a beszéd hevében megfelledekezett egy pillanatra szerepéről és véletlenül úgy mondta, hogy „evrei”, az egész terem kórusban odtította a helyesbítést: „júdani!”

Iorga professor, a nagy tudós, többször is hangoztatta a gyűlés során ironikusán a szakállába kacagva:

— ...nem uraim, a világért sem, mi nem vagyunk az eröszak hívei... de ha nem megy szépszerével...

Hogy a delegátusok mennyire megértették a kiváló történész, volt miniszterelnök, a nemzet bölcs tanítójának a szavait, mi sem bizonyítja jobban, mint a határtalan lelkesedés, amely szavai után a hallgatóság sorából kiltört:

— Botot nekik!
— Találunk mi számukra o'vosságot!
— Botot nekik!
— Vasvillával jövünk!
— Ki velük!
— Madagaszkárra!

A bölcs professor elégedetten mosolygott hangzó szakállába...

A Porunca Vremii statisztikája

A bejáratnál horogkeresztet és Porunca Vremii árulnak. Könyvecskét osztogatnak ingyen, a Liga Culturală kiadása: „Statisztikai tabella a kereskedelem és ipar nemzetiségi kérdéséről”. Alcím: „Kivonat a Porunca Vremii ünnepi számából”.

A teremben igen forró a hangulat. Vagy háromszáz ember, többnyire a diákház lakói és a liga néhány vidéki delegátusa van jelen. Penes Nicolae, a kolozsvári kiküldött éppen most panaszkol:

— Megbocsát a professor ur, de a mi multheti aradi gyűlésünkön éppen tízszer annyian voltak. En úgy képzeltem, hogy Nicolae Iorga hívószavára hatalmas tömegek fognak ideözönlenni s fájo szívvel kell tapasztálnom, hogy alig néhány száz ember jött el. Iorga: Csak a delegátusokat hívtuk meg. Penes: De hol van Bucuresti lakosága? A nagy tömegek hol vannak?

Kinos hallgatás. Míg valaki megadja a kellő felvilágosítást;

— A főváros el van zsidósodva!
— Szégyen! Szégyen! — zugja a kongresszus.

Ez a kérdés el van intézve. A pódiumon Iorga mellett Ilie Radulescu, néhány komoly kinézésű egyetemi tanár, pár nyugdíjas törzstiszt... lenn a gyűlésteremben Ilie Radulescu hívein kívül a Liga Culturală kiküldöttei: szemüveges, szakállas

Iorga beszél

Iorga tartja meg ezután nagy elnöki exorzéját. Ilyeneket mond:

— Fálvainkban anaifabizmus. A kisebb-ségek mind irástudók. Mi nem tartunk össze. Nincs olyan száz, aki ne tartana el még egy százat, nincs magyar, aki ne adna kegyeret még egy magyarnak, a zsidórol ne is beszéljünk, egész sereget hordoz a nyakán, a határon belülről és a határon túlról.

A professor elmondja ezután, hogy a liga igénybe fogja venni a nyugdíjas kiküldött generálisokat, hogy a városokban megszervezzék a zsidó kereskedelemmel szembeni harcot. Ezek a generálisok 14.000 lej nyugdíjat kapnak. Nem tudnak megélni belőle. Nekem bevallotta egyik s másik, hogy kénytelen volt a „zsidó” üzleti ajánlatait igénybe venni.

— El kell adnunk magunkat, hogy eltartassuk családjainkat — mondták. Nos — harsogja Iorga — mi megadjuk ezeknek a generálisoknak a lehetőséget, hogy becsületes kenyérhez jussanak.

Ezután a betegségek pusztításairól beszél. Ők (már mint a zsidók) 80—90 évig élének, a mieink 14 napos, 2 hónapos, 16 éves korban meghalnak. Tüdővész, vérbaaj, pelagra tizedeli meg népünket, a legborzalmasabb nyomor pusztít bennünket. A zsidók lakás, levegős, világos, szépen burtozott tágasokban, a románok külvárosi vitillókban laknak.

Iorga nem akar miniszterelnök lenni

Majd váratlan fordulattal:
— Voltam már egész fenn (a miniszterelnökségre céloz. Szerk.). Láttam, hogy mi van ott, nem vagyok új kísérletekre kapható. Ezt szögezzük le.

— Mire való a Kulturliga? Hogy kulturát terjeszen? Kinek? A városiaknak? Menjenek ki a Victoriára s a lusták, a naplopók tömegét fogják ott megtalálni, a társadalom hulladékát, erkölcsi lepőjét. Ebben az országban csak a ghezi könyveit lehet eladni (a professor nagy ellenfele, a kiváló modern költő). Az én történelmi könyveimet, amelyek 10 évig dolgoztam, hogy belebetegedtem 1500 példányt nyomattam ki, de a fele sem fogyott el. Ehelyett Hertznek a könyveit olvassák...

Már későre jár az idő, amikor Iorga befejezi beszédét:

— Jövöre a botosani kongresszusig a Kulturliga minden egyes szekciójának eredményt kell fölmutatnia: hány zsidó kefekedőt sikerült az illető városban tomanál fölcsereélni... Ha a liga nem tud ebben az irányban eredményesen dolgozni, inkább fölcsztom, nekem egyikük se jöjjön eredmények nélkül Botosaniába.

Iorga polemizál

Ezután került sor a megyék delegátusaira. Abécé sorrendben jöttek föl a szöszékre Iorga itt mindegyiket félbeszakítja.

Gazdaru iasii tanár kijelenti, hogy meg kell szedezni a zsidók eleni bojkottot.

Iorga: A kulturliga iasii könyvkereskedése milyen szépen prosperál!
Gazdaru: De a bojkott nem megy áldozatok nélkül, igénybe kell vennünk a legioná'usokat is.

Bidnei dorhoi professor, a botosani liga elnöke: A dorhoi kereskedelmi iskola növendékeinek 95 százaléka zsidó. Az állam pénzén neveljük az ellenségeinket... Kell-e kereskedelmi iskola.

Iorga: Magam is kétségbe vonom, a kereskedelmi iskoláknak van-e értelmük. En is azon véleményen vagyok, hogy a sok teoria helyett jobb a gyakorlat. Ke'eskedelmet nem lehet iskolában tanulni.

Csak Penes cluji delegátus jegyzi meg:
— En a brassói kereskedelmi iskolában végeztem és bizony sokat köszönhetek ennek az iskolának.

Constantin brailai lelkész kijelenti, hogy városában a zsidó ke'eskedelem minden más kereskedelmet kiltiszöböl.

Iorga aki nem képes mást végig hallgatni folyton közbeszöl. Ezuttal a következő szelle-

őregurak. Lelkészek, tanítók, tanárok, akiknek eredetileg az volt a hivatásuk, hogy a ligában és a ligával kulturát, világosságot terjesszenek a falvakban.

Ma azonban új misszió vár rájuk: fűszer-és gyarmatárkereskedéseket, konfekciós-és rövidárúüzleteket kell majd berendezniük, mert enélkül „meghal a Nemzet”, „a zsidók kigyöölése megfojtja”.

mes közbeszölással szórakoztatja hallgatóságát:

Hábo'u a vámnál

— A zsidó kocsmárosok és kereskedők már a városban kívül, a vám előtt el kapják a falusi vevőket, hogy rájuk tukmálják portékájukat. Önök lelkészek a templomokban világosítják föl a falvak népet a vám előtt rájuk váró zsidó veszedelem... A román kereskedők pedig küldjenek ki néhány izmos ifjút az országútra s majd ök leszoktatják a zsidó ke'eskedőt rossz szokásairól... Lám Valeniben egy zsidó cég pont a házammal szemben helyezte el a firmáját. En ledobattam. En nem vagyok az eröszak híve, de a lakosság nem tudta megírni a zsidót s kikényszerítette a községből.

Csak a Románok fizetnek adót

Constantin: Csak mi, Románok fizetünk adót. A zsidók elintézik a maguk dolgát.

Iorga: Nekem is van egy Lebovicom Valeniben. Ez se fizetett. De én elintéztem, hogy zárlatot tettek a vagyonára és nem hagyom, amíg őrá is zárlatot tesznek.

Constantin panaszkodik, hogy Brailában nincs román ó'as, úgy, hogy maga is kénytelen zsidóhoz menni.

Iorga: Föl kell állitanunk egy órasiskolát. A kongresszus dörog: Eljen! Eljen!

Apostol bacăni delegátus panaszkodik, hogy a faipart a zsidók tartják a kezükben. Tatomaak Baia-megyéből az ellen van kifogása, hogy Falticeniiben túl sok a zsinagóga.

Iorga (rosszmájúan): Ez Sadoveanu városa.

Stefan Penes cluji delegátus az erdélyi román iparosok és kereskedők egyesülete nevében beszél. Azt állítja, hogy a román kereskedelem a kisebb-ségek rabja. Bucuresti az idegeneké, ide hiába jövünk kérm. Itt mindenki csak politikával tö'ödik. A minisztereknél zárt ajtókra találunk.

— Egy román miniszter azzal utasította el küldöttségünket, hogy ő nem ismeri román származású kereskedőket és iparosokat, ő csak egyenlő jogu román állampolgárokatól tud...

D. R. Ioanutescu „leleplezése”

— Szégyen, gyalázat! — zugja a terem. Ki volt az?! Halljuk a nevét — kérdik többen is fenyegető hangon. A szónok pár másodpercig hallgat, de a kongresszus egyre jobban sürgeti:

— Halljuk az áruló nevét! Mire Penes félig komolyan, félig tréfálkozva szót fogolja: Dé-Ré-Io-a-nutescu. Az emberek úgy látszik

Nagyiparosok!

Ha nem kielégítő tizleteinek jövedelme
Ha nincsen megelégedve képviselőinek tevékenységét

Ha nem sikerült cikkeiket eléggé bevezetni
Ha készpénzlelőget óhajt gyártmányaira

Forduljon részletes érdeklődéssel a lap kiadóhivatalához „Agentura prim rang Bucuresti” jellege alatt.

más nevet vártak. Most zavaiban vannak, Nem abutoghatják az ujdonsült vaidista antiszemitát.

Iorga megbocsátó hangon mondja:

— „Errare humanum est.”

De Penes most már nem hagyja magát. — Nem lehet folyton „errare humanum est”-tel elintézni a dolgokat. Mi nem tudunk megbocsátani azoknak, akik tévedtek... Roman Valé: és Pop Volér minden kérésünket teljesítették. Penes ezután számos javaslatot tesz s végülis költői idézetekkel fejezi be határozó beszédét. A szónokot számosan üdvözlik. Iorga elragadtatással teli hangon mondja:

— Kérem Penes ur, ezennel meghívom az önök egyesületét, jöjjenek karácsonyra Bucurestibe, a Liga vendégei lesznek.

Penes: Szívesen elfogadom, de kérem ifásban...

Nagy derülttség.

A zsidók és a bekecs-ipar

Chirescu constantai delegátus kijelenti, hogy a tengerparti városban szombaton nem lehet cigarettát vásárolni, mert a dohány-tözsdek mind zsidó kezekben vannak.

Demetrescu Craiova: A barbár zsidók elözönlnek az olténiai bánok városát... már csak a bekecs-ipar zsidómentes...

Iorga: Apropos: jövöre rendezzünk Craiován egy bekecskiállítását.

Parvulescu tanár, Cernăuti: A nagy veszedelem Bucovinában van. Ha a mi apostolunk akciója sem sikerül, végünk van.

Bogado, Drăgăşani: A szekciók alakuljanak át rohamosztagokká, másképpen nem megy. Bottal és vasvillával lehet csak ezt az ügyet elintézni. (Taps.)

Ticăloiu cămpulung-musceli tanár: Nálunk nincsenek zsidók, csak egy fogász. Mi az egy fogász? Azt is szépen küldözölk mi. Nálunk azonban túl sok a pá'elnök meg a politikus. Bennünket ez öl meg. Ezt kell kiirtani, „keltetvézni!” — hogy Ticăloiu ur szavait használjuk.

Heneagriu szatmári fiatalember elmondja, hogy a Liga Szatmáron egy szövetséget akart felállítani, de nem sikerült, a kormány mostoha magatartása miatt.

— Nem marad más hátra, olyan szövetséget fogunk felállítani, ahol késeket adunk el. Az majd rendet teremt.

Az ötlet láthatóan megnyerte Iorga professor tetszését.

Ba lelkész a máramarosi helyzetet ismerteti.

Iorga: Ez a pokol...

Igy ment ez egészen délután 3-ig... Végül Iorga köszönetet mondott a sajtónak és pedig a Porunca Vremii-nek, a Ta-a Noastrának és az Univer-sulnak. Azután a kongresszus határozati javaslatot szavazott meg a zsidó-ellenes bojkottól. (—del)

Select Muzg

MA RENDKIVÜLI PREMIER!

A franciák szolgálatában

ezidők legizgalmasabb kémfilmje. A francia filmgyártás remeke. Főszerepekben:

Edwige Feuillere és Erich v. Stroheim

Műsoron kívül a legújabb hangos híradó!

Zsinagógarombolás volt Balázsfalván

Bezúrták a templom összes ablakait és megrongálták berendezését

Blaj, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet tudósítója egy román vasutastól a vasuton értesült arról, hogy Balázsfalván templomrombolás történt. Vasgárdisták megrongázták a balázsfalvi zsinagógát és a város zsidó lakossága kö'ében mélységes elkeseredettség uralkodik emiatt.

A román vasutas elbeszélését igazolta az a látvány, amely munkatársunk elé tá'ult, amikor megtekintette az összerombolt balázsfalvi zsinagógát.

A zsinagóga a főtéren van és az erős deszkakerítés övezi. A templomrombolás az éj leple alatt átmászta a kerítésen, felcsúszott a összes ablakokat védő vastag dí'ót-háló és bezúrták az összes ablakokat. A

templom berendezését is megrongálták.

A templom közelében lakó Krausz Lipót főrabbi lakását sem kímélték meg. A kábbi-lak ablakait, amelyek egy kis uccára nyílnak, kövekkel bezúrták.

A város zsidóságára lesújtóan hatott az a tény, hogy az erdélyi románság e klasszikus kulturcentrumában és egyházi központjában ilyen kulturbotrány is előfordulhatott. (f. l.)

— Ezetháromszázkilencvennyolc választási kö'zet alakult Szovjetorszá'gban. Moszkvából jelentik: A legfőbb szövjettanács tagjainak kijelölése végett 1398 választási kö'zet alakult amelyek mindegyike 1900-2000 szavazó tartozik.

ABADSAGOLOK!!

3 tucatot az eladására. Novembertől vigyen magával, en visszajö'essen.

Veros
imi

25 hektár területtel eladására. Óvadék a primárián. Novembertől területtel erdőseg

ag: November 12-én hunedoa-megyeyi erdő-ladása.

Bucuresti: November ajlitott ké'ektalp be-

ESZTŐI
ETEK

alátunkra, ezidőszériat az ellenőrzés. Ha erre apunk hasábjain hírt

éséket

szgálását vállalja

ekben

rmely

edelmi

esben

és megbízást vállal

ES"

Treuhand vállala-lulu Maniu 39. 28-98.

EFFNER

g előtt, amely már ghírű

nalára.

ALM szerezte.

at és a felszerelést

Zenéjét: Max Halm.

Jakob Sternberg.

d. u. és este.

SPORT

Pelle Jánossal az élen új vezetőséget választott a NAC

A szakosztályvezetőket később jelöli ki a nagyváradi sportegyesület vezetősége

Cluj, november 3. (Az Uj Kelet tud.) Filip Justin dr lemondásával, aki eddig a NAC ügyeit vezette, a gazdag multu zöld-fehér sportegyesület komoly krízisbe került. A szűkebb vezérkar hosszú tárgyalásai után azonban sikerült a vezetőségi krízist elhárítani még pedig a legszerencsésebb módon. Mint-hogy az előzetes tárgyalások megteremtették a normális kibontakozás alapját, a NAC vasárnap délelőttre közgyűlést hívott egybe.

A közgyűlés alkalmából zsufolásig telt a NAC-othon nagyterme. A közgyűlés lelkes hangulatára jellemző hogy amikor a jelölőbizottság kijelölte Pelle János dr, ennek az izgató-erősítő és önzetlen sportvezérnek a nevét, percenként tartó tapsvihár tört ki a lelkesedés és a szeretet, ami évtizedek óta köti a NAC-tábort Pelle dr személyéhez. A közgyűlés egyhangu lelkesedéssel Pelle Jánost, a NAC egyébként örökös elnökét választotta meg a NAC vezetőségének élére.

Nagyvárada, de az ország sportközlélményében is egyhangu a vélemény, hogy Pelle János dr személyében olyan embert ért az egyhangu és megfizető bizalom, akinek sportmultja garancia arra, hogy a NAC ismét az a sportklub lesz, amely becsületet szerzett Románia sportjának nemcsak a bel-, de a külföldön is.

A tisztikar így alakult: Alelnökök: Radovici Constantin, Filip Justin, Horváth Imre. Főtábornok: Petrovici Mihai. Főpénztáros: Freifeld Ferenc. A szakosztályok vezetőit a közeli napokban választják meg.

nem lesz teljes forduló. A vasárnapi bajnoki

Az AMTE és Ripensia vezetnek a Nemzeti Bajnokságban

Mi lesz vasárnap?

Cluj, november 3. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelmében vasárnap nem lesz teljes forduló. A vasárnapi bajnoki program és a játékezők névsora a következő:

Első csoport

Bucurestiben Unirea Tricolor—Kinizsi, vezetői Vasile Petru.
Baia-Mare Phönix—FC Rapid, Chicin.
O'adean NAC—Olimpia, Constantinescu.

Második csoport

Bucurestiben Juventus—Gloria, Cosma.
Lugojon Vulturii—Venus, Muresan.
Timisoara Ripensia—Dragos Voda, Palfy.
Clujon Universitatea—ACFR, V. Braida.
Hétfőn Kolozsváron — minden valószínűség szerint — lejátszák a Jutul—Victoria bajnoki mérkőzést. Ebben az ügyben azonban még nincs végleges döntés.

Nemzeti Bajnokság B)

Keleti csoport

Chisinauban Sporting—Makkabi, Tony Irimescu.
Radaubiban HLA—Craiovan, T. Protopopescu.
Cefnatutiban Jahn—Telefon Club, Bude Valentin.
Ploestiben Tricolor CFFV—DVA, T. Trandabur.
Galatjan Gloria CFR—Victoria, Emil Kroner.

B'falaban Franco Romana—Textila MW, C. Radulescu.

Nyugati csoport

O'faiovan Rovine Grivita — Muresul, Freund.
Baia-Mare Tricolor—CFR, Szabados.
Alba-Iulian Unirea MV—CAMT, Boldur.
O'adean Staruinta—Soimii, Tautu.
Sibiuban SGS—Victoria, Paunescu.

Az AMTE és Ripensia az élen!

Alant közöljük a Nemzeti Bajnokság két csoportjának állását. A bajnoki mezőny, mint a táblázatokból kiderül, az erőviszonyoknak megfelelőleg alakul.

Első csoport	
AMTE	8 5 1 2 22: 9 11
Rapid	7 4 1 2 16:10 9
Unirea Tricolor	6 3 2 1 14: 7 8
Kinizsi	6 4 0 2 24: 1 8
Phönix	8 4 0 4 13:15 8
Victoria	6 3 1 2 16:11 7
Jtul	8 3 1 3 12:19 7
NAC	7 2 2 4 14:18 6
Olimpia CFR	7 2 1 4 9:15 5
DUIG	9 1 1 7 9:30 3
Második csoport	
Ripensia	6 5 0 1 24:10 10
Gloria	7 4 2 1 21: 9 10
Venus	5 4 1 0 19: 8 9
ACFR	8 3 2 3 15:15 8
Dragos Voda	6 3 0 3 11:11 6
Juventus	6 3 0 3 10:12 6
Universitatea	8 3 0 5 17:28 6
Vulturii	8 3 0 5 11:20 6
Chisana	8 2 0 6 11:20 4
Sportul Studentesc	6 1 1 4 10:16 3

FC Wien Austria 4:2 (2:1). Az osztrák bajnokság meglepetése, az utolsó helyezett győzelme a vezető Austria ellen.

Budapest—Szófia 3:0 (2:0). A magyar „csikók” néven turázó Nemzeti—Phöbus egyes csapat főlényesen győzött Szófiában is, utolsó turamérkőzésén.

A magyar nemzeti bajnokságban vasárnap a következő mérkőzéseket játsszák: Ferencváros—Szürketaxi, Nemzeti—Hungaria, Ujpest—Budai 11, Budafok—Törökvis, Kispes—Phöbus, Elektromos—ETO, Szeged—Bocskai.

Milyen mérkőzések vannak még hátra az Európa Kupában? Az Európa Kupa küzdelmért öt nemzet válogatott csapata játszik. A hátralevő mérkőzések a következők: Magyarország: Svájc (november 14), Olaszország (1938 október 30). Olaszország: Ausztria ellen kétszer, Csehszlovákia ellen kétszer, Magyarország ellen Budapest. Csehszlovákia: Olaszország, Svájc (Svájban.) Ausztria: Olaszország (kétszer). Svájc: Magyarország, Csehszlovákia.

Téli Kupát alapítanak Bucurestiben. A bucaresti elsőosztályú sportegyesületek vezetői, tekintettel az új bajnoki rendszer hatalmas anyagi következményeire, Téli Kupa alapítására gondolnak, amely az összes bucaresti egyesületek, természetesen csak az elsőosztályúak, játszanának. Mint a kezdeményezők kijelentették, nem gondolnak anyagi előnyökre, mindössze költségek fedezésére kívánnak némi alapot teremteni. A mérkőzéseket a Venus-pályán játsszák, ahol fűtött helyiségekről gondoskodnak.

Uj jégkorongegyesület Bucurestiben. A fővárosban új jégkorongegyesület alapját fektették le. Az új egyesület neve Hockey Club Bonny. Az egyesületet a feloszlott Bragadiru és a Gloria játékosai alkotják.

Kétezer pengővel tartozik a Crisana az FC Szegednek. A pár hónap előtt Nagyváradon lejátszott Crisana—Szeged mérkőzésből eredőleg a Crisana kétezer pengővel maradt adósa a magyar egyesületnek. Az ügy a szövetségi fórumok előtt fekszik. Nemfizetés esetén a Crisana azonnali kezdettel felfüggesztik.

SELECT MOZGO MUSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap
A franciák szolgálatában. Napjaink legizgalmasabb képfilmje. A francia filmgyártás remeke. Főszerepekben: Edwige Feuillere és Erich v. Stroheim.

URANIA MOZGO MUSORA:

Csütörtökön általános közkívánatra:
Hetedik menyország. Simone Simon könnyekig megható filmje. Partnere: James Steawrrt.
Péntek, szombat, vasárnap:
Borzalmak völgye. Csodás felvételű, érdekes tartalmu szines film, főszerepekben: Pat O'Brien és Ann Sheridan.

MUNKAS MOZGO MUSORA:

Hétfőn, kedden, szerdán
3, 6 és 9 órák Kolozsváron utóljára:
A páluccai fiuk. Molnár Ferenc világhírű regénye filmen. II. AZ 1-es számú közellenség. Izgalmas gangster dráma. Fősz.: Lionel Barrymore, Chester Morris és Jaan Arthur. III. Journal.

BZINHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Csütörtök estig: 3:1 a szerelem javára

Már csak csütörtök estig bezárólag kerül színpadra a szezon nagy sikere, a 3:1 a szerelem javára. Az eddigi zsufolt

házak azt bizonyítják, hogy a revü-operett döntő sikert aratott és az idei szezon állandó műsordarabja lesz.

Különös szerelem

— Bemutató előadás pénteken este —

Az idei évad prózai bemutatói között eseményszámba megy Steve Passeur világhírű darabjának, a Különös szerelemnek bemutatója folyó hó 5-én, pénteken. A színház drámai együttese lázas izgalommal és a nagy sikereket megelőző feszült várakozással és megfeszített ambícióval készül az új darab bemutatójára. Ez érhető is, hiszen a Különös szerelem talán az egyetlen darab, amelyet az ősbemutató óta a legnagyobb érdeklődés mellett zsufolt házak előtt játszanak a kényes izlésű pesti publikum előtt, az Andrassy uti színházban.

A siker titka abban a hallatlan érdekes beállításban és feldolgozásban rejlik, melyről a szerző az emberi életet és sorsot egyik leghatalmasabb mozgató szenvedélyét, a szerelem szemünk elé vetitik. Ez a szerelem több, mint szerelem, ez a sze-

relem pokol és menyország egyszerre, hálál és gyilkolási vágy, rajongás és utálat, porig alázottság, és zsarnoki kegyetlenség: ez a szerelem — Különös szerelem. És ez a szerelem egy falun felnőtt és elkopott titkos erőktől fűtött és felkorbácsol szegény véneány szívében virágozik ki, hogy aztán a maga gyilkos erejével és értelmetlenségében egy revolvergolyóval oldja meg ezt a rettenetes gordiusi csomót. Az izgalmas és lenyűgöző darab, melyet Szabados Árpád rendez, nagyszerű művészi feladatok megoldására ad alkalmat a színház kiváló drámai erőinek, akik közül elsősorban Harmath Jolán, Erényi Böske, Rajnai Elli, Tóth Elek, Lantos Béla, Szabados Árpád, Mészáros Béla és Deésy Jenő fognak jobbnál-jobb szerepekben brillírozni.

A SZINHÁZ HETI MÜSORA:

Szerda fél 9: 3:1 a szerelem javára. (Hetedszer.)

Csütörtök fél 9: 3:1 a szerelem javára. (Nyolcadszor.)

Péntek fél 9: Különös szerelem. (Steve Passeur világhírű színműve Harsányi Zsolt fordításában, a magyar bemutató előadásokkal egyidejűleg! Főszerepekben: Harmath Jolán, Erényi Böske, Lantos Béla, Tóth Elek, Szabados Árpád, Mészáros Béla, Deésy Jenő, Rendező: Szabados Árpád. Premier bélet 11. szám.)

Szombat d. u. 4: Solness építőmester. Ifjúsági előadás, kizárólag az iskolák részére.)

este 9: Sidy Thal jiddis társulatának vendégjátéka: A kincs. (Salom Alejchem zenés vígjátéka.)

Vasárnap d. u. 4: Sidy Thal társulatának vendégjátéka.

d. u. fél 7: Delila (Molnár Ferenc óriási sikerű vígjátéka, rendes helyarákkal, a premier diadalmas szereposztásában.)

este 9: Sidy Thal társulatának bucsul előadása: Színház lángokban. (I. Sternberg grandiózus revüje. Max Halm zenéjével.)

Hétfő fél 9: Különös szerelem. (Rendes hélet 11. Irodalmi bélet 6. sz.)

A ROMAN OPERA MÜSORA:

Szerda, november 3: Mártha.
Péntek, november 5: Aida. (Aurel Tripontenorista vendégfellépésével.)
Szombat, november 6 (iskolai matiné): Cigánybáró.

Vasárnap, november 7 (este): Parasztszelet és Bajazzók.
Hétfő, november 8: Vigözvegy.

ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma egy rendkívüli esemény színhelye lesz! A francia filmgyártás gyöngyének bemutatója! A vörös éjszakák. Tolsztoj „Elő halott” című regényének filmváltozata. Signoret utolsó filmje. Partnerei: Victor Franzen, Gaby Morlay, Journal.

CAPITOL MOZGO MUSORA:

Világsiker! Egy asszony különös története, az Angyal. Marlene Dietrich az asszony, Herbert Marschall a férj és Melvyn Douglas a szerető. Irtá: Lengyel Menyhért. Rendezte: Lubitsch Ernő. Jegyek elővételben. Számozott helyek.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Aláíráskor közzé kell adni a hirdetés díját előre fizetendő. Jelzéslevelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Harmadéves egyetemi hallgató, gyakorlott instruktor, latinban jártas, emi és középiskolai tanulókat bármely tantárgyból előkészít. „A”-posan tanít” jellegre a kiadóra.

A Mussa hölgyfodrász cégnél nagy érdeklődésű rövid ideig. Használja fel a kedvező alkalmat. Villanydolítás (d. e. fél 10-ig és d. u. 4-ig) 200 lejtől, hajfestés 180 lejtől, szőkeítés, javítás 95 lejtől, vizondolítás 25 lejtől, vasondolítás 20 lejtől, hajvágás 20 lejtől.

Hizott élőponty megrendelhető Weisz Mózsnél. Str. Vladimirescu 6. Telefon 16-48.

Pianinó megvételre kerestetik. Ajánlatokat a kiadó továbbít.

וויר וזכען פיר זאפארט טיכטיגען מלמד, איין נאחמען וואנדערקאסט קווארטיר, ליע 1000 במחשתיך. 1200 Comunitatea evrească Iclod, jud. Somes.

Különbejárati, elegánsan bútorozott szoba, fűtőszobával komoly őrüembernek központban kiadó. Cim a kiadóban.

Önálló pincemester azonnal felvétetik. Likörgyártáshoz értő előnyben részesül. Ajánlatok „Engros” jellegre a kiadóra küldendők.

Jobb vallásos családból árva vagy félárva egészséges 4-6 éves leánykát örökbefogadnánk. Fényképes ajánlatok G. E. Arad, Str. Capitan Ignat 49 küldendők.

Az új dr Lengyel szanatóriumában szigoruan orth. כשר, koszt kapható úgy rendez, mint diétásoknak, kihordásra is. Mandula Izzákné.

Eladó pianinó, jókarban, elköltözés miatt sürgösen. „16-ért” jellegre.

Szómebundák 3800 lejtől részletfizetésre is kaphatók. Atalakítások, gallerozások a legújabb bécsi modellek szerint készülnek Bixenspanner szőrmeszalomban Regele Ferdinand 3.

Hegedülni tanítók kezdőket és haladókat, lelkiismeretesen, felelősség mellett. Schwartz Baba, Str. Iorga 12, földszint 4.

BIL

Kav Hindem

A Harmadik Birodalomból többé-kevésbé titkos alig van olyan mesélő, mint Paul Hindemith, körül folyik. Nem vesz részt ebben a föld is, amely, ha kőzhatik bele, de védelemesen foglal el.

Ez a harc most jesszhez érkezett, a rodalmi Zenekamara maságra itél, de hagyott, beszűntet, kenységét. Tízévi ta szerződését és nem tagja többé a iskola tanári testület nem szivesen vette tuzsmánstérium, gatósa, mert Hódás ellenére, az és számos külföldi oda. Tanári adottság hoz, hogy a fiatalok a fiatalság lelke.

Mindaz nem tudos tényezőkkal Paul multját: hiszen a képviselője volt a mus-nak, amely a tációjukat folytat, azok, amelyek vörök is izgatják a hívat. Enlékeznek ahol az apáca égi.

Keramia

Schlosser,

den értelmezi, va amellyel a revü számos egyéb „ball mith multját a Hanaival összeférhető évek során számos szerzőnek, kegyelmi Zenekamara, akiket listára tett. Ezek Béla, Honegger, M és főképpen Strav müvei jelenleg a te zenedarabok közé Hindemithnek nem a Birodalmi Zenekamarságában odáig tiltotta Hindemith tészt is.

Magától értetődő tudott belenyugodni furasa kettősségében len elismerés és tisz zeneszerző előadási ve.

Népszerűsége az vére egyre fokozódó épp a „Hiller-Jugé trányitóra és irány re tüntetőbben sor lé; elismerését ezzel akarja kikén nem rajzandó több avult nagyságokat vált középkeresésű mes konjunktura-ról ajánlanak nekü figyelhető meg ezé kiábrándult volna gos jelszavakból, ürességükön és is szetre áhítotték.

Valószínű, hogy kultúrtenyészői Hind utóbb visszavonul és kénytelenek lesz hangosabbá váló előtt.

Hindemith egyeb országot s ha nem is, de közvetői tevékenységét

HIREK

Kavarodás Hindemith körül

A Harmadik Birodalomban végbemenő többé-kevésbé titkos kulturharcok között alig van olyan messzeágazó, mint az, mely Paul Hindemith, a világhírű zeneszerző körül folyik. Nemcsak a német zenevilág vesz részt ebben a harcban, hanem a külföld is, amely, ha közvetlenül nem is avatkozhatik bele, de pártállása szerint szenvedélyesen foglal állást: mellette vagy ellene.

Ez a harc most külsőleg bizonyos befejezéshez érkezett el: Hindemith, akit a Birodalmi Zenekamara, mint zeneszerzőt némaságra ítélt, de tanári állásában meghagyott, beszüntette ezt az oktatói tevékenységét. Tízévi működés után fölmondta szerződését és október elsejétől kezdve nem tagja többé a Berliini Allami Zeneiskola tanári testületének. Fölmondását nem szívesen vette tudomásul mind a kultuszminisztérium, mind a főiskola igazgatósága, mert Hindemith, minden áskálódás ellenére, az intézet egyik díszlelt és számos külföldi növendékét vonzotta oda. Tanári adottságai kiválóak, ért ahhoz, hogy a fiatalságot maga köré gyűjtse és a fiatalság lelkesen ragaszkodott hozzá.

Mindaz nem tudta elfelejtetni e hivatalos tényezőkkel Paul Hindemith „hírhedt” multját: hiszen legszámottevőbb német képviseletje volt annak a „kulturbozevizmus”-nak, amely ellen a leghevesebb agitációjukat folytatják. Különösen operái azok, amelyek hívőrs posztóként még máig is izgatják a hivatalos irányzat exponenseit. Emlekeznek a „Sancta Susanna”-ra, ahol az apáca égi szerelmét tulzotian föl-

Keramiak Vitronál

Schlosser, Goldscheider stb.

den értelmezi, vagy a „Napi újság”-ra, amellyel a revü műfajához közeledett, de számos egyéb „ballépésére” is, ami Hindemith multját a Harmadik Birodalom tanáival összeférhetetlenné teszi. Az utolsó évek során számos olyan külföldi zeneszerzőnek kegyelmezett meg a Birodalmi Zenekamara, akiket az első évben feketelistára tett. Ezek közé tartozik: Bartók Béla, Honegger, Malipiero, Albert Roussel és főképpen Stravinszkij, akinek színpadi művei jelenleg a legtöbbet játszott modern zenésdarabok közé tartoznak... Csupán Hindemithnek nem akart megkegyelmezni a Birodalmi Zenekamara és engesztelhetlenségében odáig ment, hogy a sajtónak eltiltotta Hindemith nevének pusztá említését is.

Magától értetődik, hogy Hindemith nem tudott belenyugodni a bánásmódnak efféle furcsa kettősségbe: mint tanárnak feltétlen elismerés és tisztelet jár ki neki: mint zeneszerző előadási tilalomnak van alávetve.

Népszerűsége azonban mindennek ellenére egyre fokozódik. És érdekes, hogy épp a „Hitler-Jugend” az, amely szellemi irányítóra és irányelveikre rácsfol s egyre tüntetőbben sorakozik Hindemith mellé; elismerését ezzel a tömeges melléállással akarja kikényszeríteni. A fiatalság nem hajlandó többé elfogadni azokat az avult nagyságokat és soha jelentőssé nem vált középzszerűségeket, az árral uszó életlen konjunktúra-lovagokat, akiket felülről ajánlanak neki. Valami fölébredésféle figyelhető meg ezen a fiatalságon. Mintha kiábrándult volna a fejleje káltott tulhangoz jelszavakból, keresztüllátott volna ürességükön és ismét lényegesebb művészetre áhítoznék.

Valószínű, hogy a Harmadik Birodalom kultúrtenyészői Hindemithtel szemben előbb utóbb visszavonulásra kényszerülnek majd és kénytelenek lesznek meghalni az egyre hangosabbá váló közvélemény akarata előtt.

Hindemith egyébként nem hagyja el az országot s ha közvetlenül a katedrától nem is, de közvetve mégis folytatja oktatási tevékenységét. A Schott Söhne

(Mainz) zeneműkiadó cég kiadásában most jelent meg Hindemith „Zeneelmélet” című vaskos kötete, amelyet a mai összhangzattan szabályai felől tájékozódni vágyó fiatalság számára írt. A rendkívül termékeny zeneszerző ebben az első nagy elméleti munkájában összegyűjtötte és lezárta széleskörű tapasztalatait. S ha fejtegetései itt-ott ellentmondásra kényszerítettek ugyan, másfelől viszont oly érdekesek és gondolatébresztők, hogy szakmai ember alig olvashatja el ezeket haszon és okulás nélkül.

Izmailban felavatják Ferdinánd király szobrát. Bucurestiből jelentik: Ferdinánd királynak Izmailban emelt szobrát holnap leplezik le. Az ünnepségen résztvesz Inculet helyettes miniszterelnök, Ilasievici tábornok nemzetvédelmi miniszter, Cancioov pénzügyminiszter, Gheorghiu őrnagy légügyi miniszteriumi titkár és Se-giu Dimitriu belügyi államtitkár. A szobor leleplezési ünnepségek után az új repülőállomást fogják átadni a forgalomnak.

Selyem-gyapjukendő

„JOLIE”-nál

November 9-én hirdeti ítéletet a Semmitf. szék a Boila pe'ben. Bucurestiből jelentik: A Capitala írja, hogy a semmitfőzők tegnap tárgyalta Iuliu Albini és Romulus Boila perét, akiket azzal vádolnak, hogy a Skoda-üggyel kapcsolatban kijárásiakat végeztek. Az ítéletet november 9-én hirdetik ki.

Az ipari és kereskedelmi minisztérium új épületének alapkövetétele. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt fektették le az új ipari és kereskedelmi minisztérium épületének alapkövét. Az ünnepélyes aktusnál jelen voltak a kormány tagjai, élükön Inculet helyettes miniszterelnökkel. Jelen voltak az összes kereskedelmi kamarák és a jelentősebb iparvállalatok vezetői, azok közül számos előkelőség. A minisztérium egyik főtitkárja beszédet tartott, amelyben rámutatott arra, hogy a régi épület nem felel meg a minisztérium állandóan szélesedő keretének. Pop Valer miniszter ennek tudatában javasolta egy új épület emelését. A miniszter egyébként kifejezte beszéde során, hogy az új épülettel az volt a célja, hogy egy helyre tömörítse az összes szerveket, ami meggyorsítja a munkát és megfelelőbb ellenőrzést biztosít.

Márkás porcelánok Vitronál

Ilasievici helyettesítj Radu Irimescut. Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, Radu Irimescu légügyi miniszter Olaszországba utazott. Távollétében Ilasievici hadügyminiszter látja el a légügyi és tengerészeti minisztériumok ügyeit.

Wolfléb Jónás kérése. Több ízben tettük közzé e lap hasábjain Wolfléb Jónás hadirok-kant kérését, amelyben egy nyomorék nyolc gyermekes családapa segélyért könyörgött, hogy a mindennapok szörnyű nélkülözéseitől mentse meg a jászivü zsidó embereket. Sajnos, felhívásunk nem járt a kellő eredményel. Most átadjuk a szót Wolfléb Jónásnak, aki megható levélben kéri népes családja támogatását. Reméljük, hogy ez az egyszerű szavaiban is megrázó segélykérés eredményesebb lesz, mint a mi kérésünk. „Tekintetes hölgyeim és uraim és jó zsidó testvéreim. Aki hisz a jó Istenben, tudomásukra hozom, hogy én Léb Jónás nyomorult munkaképtelen vagyok, feleségem és nyolc gyermekemnek egyik napról a másikra sincs miből megélnie. Kérem szíven a jó embereket, akik a jó Istenben hisznek, hogy segítsenek rajtunk. A szent könyvem meg van írva, hogy a mi apáink nagy nyomorúságban voltak Micrajim országában. Kérték az Istent, hogy segítse meg őket és az Isten meghallgatta a kérésüket. Kérem a jó embereket, hogy segítsenek meg nyomorúságomban és én imádkozni fogok, hogy a jó Isten fizesse vissza, amit nekem adtak”. Cím: Wolfléb Jónás, Icoludul Mare. Judetul Somes.

UJI Orizze meg eFedet iokmányait. Készíttessen rólok UJI

fofókópiát

Percek alatt készül

Finkler Antal

irógépszaküzletben Cluj, Str. Regina Maria No. 9. Telefon 14-93.

Nincs szó az egyetemi autonómia dekretummal való megszüntetéséről? Bucurestiből jelentik: Az egyetemközi tanács tegnap este ülést tartott, amelyen az egyetemi autonómia megszüntetésének kérdésével foglalkoztak. Az ülésen jelen volt mintegy 60 egyetemi tanár és az összes dékánok. Balacescu professzor dr Anghelescu közoktatásügyi miniszter nevében kijelentette, hogy nem akarnak dekretumot hozni az egyetemi autonómia megszüntetésére.

Gyengélkedés idején, különösen ha a rosullélet még szorulás vagy keresztfájás is fokozza, az enyhe és igen kellemes hatású, természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral véve — mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést biztosít. Ké-dezze meg orvosát.

Letafóztatták a Jewish Public nevi danzigi zsidó bank igazgatóját és két főtitkárát. Danzighból jelentik: A lapok jelentése szerint Goldhaber, a Jewish Public Bank igazgatóját és a bank két főtitkárát letartóztatták devizaváltvány elni kihágások miatt.

Divatcsattok, brossok, övek

„JOLIE”-nál

A városok is hozzájárulnak a határok é'oditményeinek költségehez. Bucurestiből jelentik: A napokban tartották meg Brailában a városok kongresszusát, amelyen ki-mondották, hogy az összes városok költségvetésükbe bizonyos összeget kötelesek elő-irányozni a határmenti erődítmények cél-jaira.

Törvényrendelet a közoktatási álláshal-mozások ellen. Bucurestiből jelentik: Tegnap törvényrendeletet írtak alá, amely a közok-tatási álláshalmozásokat hivatott megakadá-lyozni. Az új törvényrendelet kimondja, hogy az egyetemi asszisztensek és általában az egyetemi segédtagok nem foglalhatnak el középiskolai katedrát, sem más közoktatás-ügyi tisztséget nem tölthetnek be.

Olomkrisfályok Vitronál

A francia lapok szerint Olaszország áll a mai okkói események mögött. Párizsból jelentik: A francia lapok ha nem is nyíltan, de burkolt formában Rómát sejtik a ma-okkói események mögött és céloznak arra, hogy Mussolini lybiai utja alkalmával az „izlam kardjának” átvételénél nemcsak az olasz fenhatóság alatt élő mohamedánoknak, hanem a világ mohamedánjainak köszönte meg az ajándékot. Feltűnő, — írja a Soir — hogy az olasz leadók most állandóan közlik az arab mozgalmak híreit és a legrokonszenvesebben informálják a mohamedán törekvésekről az olasz közvéleményt.

Mérnök! Gyár! Orvos!

Minden német (25% redukción), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál, Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól. Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

Vasárnap reggel ünnepélyes keretek között veszi kezdetét a katonai előkészítésben részesülő ifjak új tanéve

Az Inspectoratul Pregătirii Premilitare No. 24.582—937. számú rendeletével az alábbi közlésre kérte fel a lapunkat:

Az 1919-ben született ifjak katonai előkészítése, valamint az előbb született ifjak évszázadünnepéje vasárnap, folyó hó 7-én lesz megtartva a Carol II. parkban, reggel 9 órai kezdettel. Ezzel kapcsolatban a hatóságai és polgári előkelőségeken kívül meghívjuk a nagyérdemű közönséget és főleg a szülőket, hogy mindnyájan tanui lehessen az ifjak fegyvelmezetszégének és nagyvonalu fejlődésének. Az ünnepély programját az eskütétel és előléptetések után defilálás fogja bezárni.

„JOLIE”

Str. Memorandului 4.

EGYESÜLETI ÉLET

A Goldmark Filharmoniai Társaság értesíti tagjait, hogy ma, csütörtök este 9 órakor rendes próbát tart, amelyre a tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri.

Cionista közélet Marosvásárhelyen. A Zsidó Nemzeti Szövetség marosvásárhelyi helyi csoportja f. hó 10-én, szerdán este 9 órakor a Zsidó Kulturházban politikai törvényeket tart Palesztina felosztásának kérdéséről. Előadók: Dr Berner Mór és Tihanyi Dezső. Az előadás iránti érdeklődést fokozza az, hogy az „igen” és „nem” kérdésben a közönség szavazni fog. — Dr Mózes László szervezeti főtitkár október 20-án diennet keretében Edmond Fleeg „Mózes” című könyvét ismertette. A közönség mindvégig élvezettel hallgatta az előadó színes és értékes fejtegetéseit. — A Hanoar Hacioni két értékes kiküldöttje tartott október 26-án előadást a helyi csoport diennetjén. Florenthal Chaim, a Herzliai kibuc kiküldöttje a Somermozgalom kezdetéről beszélt, míg Fűredi Jehuda, a Noar Hacioni központi kiküldöttje az ifjuság problémáit tárta a hallgatóság elé. A színes, szépen felépített előadásokat a hallgatóság lelkesedéssel fogadta. Az előadás után az előadók ercci dalokat adtak elő, amiket a közönség egyrésze meg is tanult és együtt énekelte a két szimpatikus ifjusági vezetővel.

Ötő'ái tea a Cristal Palaceban. A bristol Palace igazgatósága f. hó 7-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel Kolozsvárt Str. Iuliu Maniu 4. sz. alatti helyiségében táncos egybekötött teadélután rendez a Zsidó Nőegylet javára. A jótékonycélra való tekintettel számitanak a közönség nagyszámu részvételére. A teadélután műsorral kapcsolatos.

A Haggibbor futballszakszatyála és a zsidó iparosok aggmenháza javára vasárnap, f. hó 7-én délután pontosan 5 órai kezdettel műsoros teadélután rendeznek a Regal kávéház tulajdonosai. Kérik a t. közönség, valamint a zsidó ifjuság, hogy minél számo-sabban vegyen részt.

A Haggibbor sportegyesület tekezak-osztályának vezetősége felkéri összes játéko-sait, hogy f. hó 4-én, ma, csütörtökön este pontosan 9 órakor a Minerva csapata ellen tartandó mérkőzésre okvetlenül megjelenni sziveskedjenek.

VITRO, CLUJ

Piața Unirii 8.

Szombaton este, vasárnap délután és vasárnap este

SIDY THAL

és hatalmas társulatának vendégjátéka. Eddig még nem látott rendezés és díszletek! SALOM ALECHEM világhírű zenés vigjátéka:

A KINCS és I. Sternberg világhírű zsidó tárgyú látványos revüje:

Színház lángokban

Saját zenekar! Pazar kosztümök! Rendező: I. Sternberg. Vezényel: M. Kreisler.

